

III. ÁLLOMÁNYGYARAPÍTÁS, KIADVÁNYCSERE

1. Könyvek

2007-ben könyvbeszerzésre mindössze 8.687.598 Ft-ot tudunk fordítani a tavalyi 11,5 millió Ft-tal szemben: pályázati (ODR-) támogatásból 4,73 millió Ft-ot, a Nemzeti Kulturális Alap Pályázatából 0,9 millió Ft-ot, saját keretből 3,05 millió Ft-ot. A 2006. évi ODR-keret csak 2007 elején érkezett meg, amivel 2007 júniusában kellett elszámolni, míg az NKA-pályázati támogatás csak szeptemberben jött meg és november 30-ig lehetett felhasználni. A 2007. évi ODR támogatás december közepén érkezett be, de a keret felhasználása már novemberben megkezdődött.

Az év harmadik negyedében elindítottuk az „*Ex libris: Maecenas*” című könyv-örökbefogadási akciót, amellyel a könyvtárat egy-egy könyv megvásárlásával támogatni kívánó olvasókat, tudósokat szólítottunk meg. A potenciális mecénások egy könyvlistából válogatva fogadhatnak örökbe egy-egy gyűjtőkörünkbe tartozó könyvet, amelynek megvásárlására az intézmény költségvetéséből már nem futotta. Az akció elindításakor több mint 200 ezer Ft értékű örökbe fogadott könyvvel gyarapodott az intézmény.

2007-ben 3%-kal csökkent az állományba vett könyvek száma: idén 6.254 egység volt a tavalyi 6.437-hez viszonyítva. 38.469.379 (2006-ban 49.568.345) Ft napló-értékben. Az év folyamán 25 kötet (25 mű) törlésére került sor 6.082 Ft értékben, így a könyvállomány 6.229 kötettel gyarapodott. Az első helyen a magyar és külföldi ajándék áll: $1.737+741 = 2.478$ (tavaly $992 + 1.163=2.155$) kötettel (ez 39,6%) 12.032.170 Ft értékben. Cserében 1.904 kötet érkezett (30,4%) 14.705.148 Ft értékben (2006-ban 2.263 16.508.599). A vétel 1.425 kötettel és 15.693.032 Ft értékkel a harmadik helyre került (22,9%). A köteles-példányok 447 kötetben (7,1%) 1.697.661 Ft értékben kerültek állományba.

Vétel

2007-ben összesen 1.340 darab (tavaly 1.425) megrendelésünk volt. Külföldről 263 (tavaly 378) címet rendeltünk 3,18 (tavaly 4,61) millió Ft értékben. (A

Prosperonak 225, a Harrassowitznak 10, a Casalininek 28 megrendelést küldtünk.) 1.077 belföldi rendelést (tavaly 1.047) indítottunk 2,476 millió Ft-ért (tavaly 2,6), zömmel a Könyvtárellátó Kht-hoz (1.001), ahol az ODR-rendelésekre 30% kedvezményt kaptunk. A leltárnapló szerint külföldi könyvből 370 kötetet vásároltunk (6%) 6.604.352 Ft, a magyar nyelvű könyvből pedig 1.055 kötetet (16,9%) 3.430.048 Ft értékben: összesen 1.425 kötet 15.693.032 Ft értékben. A hagyományos dokumentumok mellett 1 CD-ROM-ra (a CD-Jogtár 12 számára), egy hálózati segédletre is (Magyar Életrajzi Kalauz) előfizettünk, valamint beszereztünk egy elektronikus könyvet (Encyclopedia of India) a Keleti Gyűjtemény, illetve a könyvtárt helyben használók számára.

Csere

A nemzetközi kiadványcsere továbbra is az állománygyarapítás jelentős forrása. A cserében kapott 2.152 kötetből 1.904 került állományba 14.705.148 Ft értékben, 248 kötetet pedig kiejánlottunk (585.882 Ft értékben). Cserepartnerinktől 1.157 címet kértünk, 170-et a vétellel egyenértékben: főként Washingtonból (118 cím – 7.741 USD), Bonnból (48 cím 2.534,70 euro) és Bécsből (4 cím 244,50 euro értékben). 987 címet kértünk listákról: Oroszországból (517), Szerbiából (201), az USA-ból (Madison, Pittsburgh, Stanford – 118), Litvániából (64), Romániából (33), Németországból (Wolfenbüttel – 30), Franciaországból (15), Ukrajnából (14), Ausztriából (48), Szlovéniából (13), az Egyesült Királyságból (15), Szlovákiából (9), Csehországból és Lengyelországból (6).

Ajándék

Ebben az évben is magas volt az ajándékok száma – elsősorban a Keleti Gyűjteménytől havonta átvett 100-100 kötetnek köszönhetően –, 2.476 (tavaly 2.155 kötet) 12.032.170 Ft értékben, ami a gyarapodás 33, 4%-a. Ide soroljuk a folyóirattár által előfizetett és nyilvántartott külföldi vételes sorozatokat, a tisztelet-példányként kapott köteteket, a saját műveiket önzetlenül átadó írók, tudósok adományait, illetve a hagyatékokból származó könyveket, közöttük Illy József, Korvin Gábor, Németh Magda ajándékait. Érkezett emellett ajándék több akadémiai intézettől (MTA Politikai Tudományok Intézete), kulturális intézményektől, az Oktatási Minisztériumtól, az Országos Széchényi Könyvtártól, továbbá magánszemélyektől.

Köteles példányok

Az 1998-as kötelespéldány-rendelet életbelépése óta a köteles-példányok száma radikálisan csökkent: 1998-ban még 2.880 volt; 2007-re a tavalyinál (210) több, 447 volt a beérkezett tételek száma, ami a gyarapodás 7,1 %-a.

Duplum- és fölöspéldány-felajánlás

2007-ben az előző évinél (1.046) jóval kevesebb, 683 kötet talált gazdára: nagyrészt a hagyatékokból megmaradt duplumok. Ebben az évben is a személyes válogatás bizonyult a legeredményesebbnek. A tíz könyvtár közül legtöbb könyvet a Magyar Földrajzi Társaság (212), az ELTE BTK Keleti Szlav és Balti Filológia tanszéke (135), az Egyetemi Könyvtár (127), az ELTE BTK Angol-Amerikai Intézete (93), A Pécsi Tudományegyetem Nyelvtudományi Tanszéke (45), az ELTE Román tanszéke (28), az MTA Nyelvtudományi Intézete (24), a Hopp Ferenc Múzeum könyvtára (16), a Könyvtári Intézet Könyvtártudományi Szakkönyvtára (2) és az MTA Irodalomtudományi Intézete (1) igényelte.

2. Folyóiratok

Vétel

A 2006-ban végrehajtott vételes folyóiratok nagyarányú lemondása után 2007-ben nem volt szükség újabb megszorításokra. Megszűnt a Nature és a Science folyóiratok előfizetése, mivel ezek elektronikus változatai naprakész frissességgel hozzáférhetők az adatbázisban. 2007-ben 35.932.288 Ft-ot költöttünk vásárlásra, ebből 2.007.052 Ft-ért belföldi folyóiratokat, 33.925.236 Ft-ért külföldi folyóiratokat vásároltunk. A beérkezett 2.796 címből 810 vásárlás, 1.731 csere útján került hozzánk, további 188-at kaptunk ajándékként és 67 kötetet kötelespéldányként. Darabszám szerint 8.588 egységet vezettünk át kardexekbe, amelyekből 3.474 érkezett vásárlás, 4.563 csere útján, 120 kötelespéldányként és további 431 ajándékként. A vásárolt folyóiratokból magyarnyelvű anyag 2.234, idegennyelvű 6.354. A reklamálások száma 2006-hoz képest csökkent.

Csere és egyéb beszerzés

2007-ben a folyóirat-címek választéka 27 címmel (9 magyar és 18 külföldi folyóirat) bővült. A tavalyinál 8%-kal kevesebb, 1.731 kötetnyi folyóirat érkezett

cseré útján 32.595.970 Ft értékben. A cserébe érkező folyóiratok részaránya tovább növekedett, a vásároltaké pedig csökkent: cserébe 62 %, vásárlás útján 29%, ajándékként 6,9 %, köteles példányként 2,1 % került a könyvtárba. Az állományba vett nyomtatott folyóiratok szakmegozslási képe nem mutat jelentős eltérést az előző években kialakult képhez képest, folytatódott a humán tudományok felé tolódás: 2007-ben 87,8 % volt a humán- és társadalomtudományi folyóiratok állománybeli aránya, szemben a 12,2 % természet- és alkalmazott tudományi anyaggal. A könyvtárban elérhető elektronikus adatbázisok és a honlapon keresztül elérhető elektronikus folyóiratok révén az olvasók hozzáférhetnek a legjelentősebb természettudományi folyóiratok teljes szövegű változatához is.

Duplum- és fölöspéldány-felajánlás

2007-ben 1 magyar és 1 külföldi folyóiratokat tartalmazó duplumjegyzékünk került fel a KATALIST-ra. A magyar folyóiratokat tartalmazó duplumjegyzékünk 130 címet és 348 egységet tartalmazott, a külföldi folyóiratoké 115 címet és 370 egységet foglalt magába. Duplumaink iránt 11 intézmény érdeklődött: a külföldiek 18 %-a, a magyarok 50%-a talált gazdára. Saját állományunkat a más intézményekből érkezett 48 listából és 52 címből tudtuk kiegészíteni.

3. Keleti Gyűjtemény

2007-ben a Keleti Gyűjtemény részére nem tudtunk könyvet vásárolni. Ez súlyosan érinti a magyarországi orientalisztikai kutatások alapkönyvtáraként is működő gyűjteményünk szakmai tevékenységét. A megfelelő szinten tartott könyvvásárlást nem ellensúlyozhatják sem a cserébe kapott kiadványok, sem az ajándékok. Az ORI adatbázisba a Szerzeményezési Osztály 1.244 kötetet leltározott be, ez a teljes évi gyarapodás 19,9%-a. Ebből a vételes külföldi könyv 9 db 265.334 Ft értékben, a többi vételes magyar (24 db, 92.147 Ft), külföldi (603 db) és magyar (237 db) ajándék, köteles példány (59 db) és külföldi csere (312 db). A Szerzeményezési Osztálytól 1.673 kötetet (1.418 mű) vettünk át feldolgozásra, amelyekből 1.335 mű (1.834 könyv) készült el, közöttük 133 sorozat. Galambos Imre adományozása révén öt japán kézirat került a gyűjteménybe, valamint megvásároltuk Goldziher Ignác levelét.

4. Kézirattár és Régi Könyvek Gyűjteménye

A Kézirattár számára 2007-ben nem történt vásárlás. A 12 tételnyi ajándék közül jelentősebb *Teleki* László (1811-1861) hagyatékának egy része, *Faragó* József akadémikus etnográfus hagyatéka, továbbá *Lőrincze* Lajos nyelvész hagyatéka. Az MTA Doktori Tanácsától 102 db disszertációt vettünk át megőrzésre.

5. Mikrofilmtár

2007-ben állományunk hagyományos része csak a nemzetközi csere keretében kapott két hamburgi disszertációval gyarapodott (8 mikrofilmlap). Az állományvédelem digitális szintre terelődött. Állományvédelmi másolat készült a *Kéziratos kincsek a Keleti Gyűjteményben* c. kiállításához felhasznált anyagról, a Kaufmann Gyűjtemény néhány kötetéről, török és tibeti kéziratokról, valamint a Kézirattár számára, illetve a kézirattári anyagokra vonatkozó megrendelésekre készült digitális másolatokról is. A könyvtári rendezvények fotóit is archiváljuk. 2007. december 31-én a mikrofilmtár állománya 32.698 egység volt.

A gyarapodás módja (könyvtári egység, felső sor: 2006, alsó sor: 2007)

Típus	Vétel	Csere	Kötelespld.	Ajándék	Saját	Összesen
Könyv	1.809	2.263	210	2.120	--	6.402
	1.425	1.904	447	2.476	--	6.252
Periodika	864	1.874	70	173	--	2.981
	810	1.731	67	188	--	2.796
Kézirat	1	--	--	121	--	122
	1	--	--	119	--	120
Mikrofilm	--	5	--	--	135	140
	--	8	--	--	--	8
Hangzó	--	--	--	--	--	--
	--	--	--	--	--	--
Elektronikus		5	--	--	--	5
Összesen	2.674	4.142	280	2.414	135	9.650
	2.236	3.635	514	2.783	--	9.176

Nemzetközi kiadványcsere

A folyamatosan végzett revízióval párhuzamosan cserepartnerünk száma ez évben is csökkent: 56 partner szűnt meg, 1 új kapcsolatot vettünk fel. Jelenleg 71 állam 877 intézményével folytatunk kiadványcserét. A törlések 98 akadémiai, 21 egyéb folyóirat, 16 könyvtári sorozat küldésének megszüntetését jelenti, ugyanakkor beindítottuk 12 új folyóirat küldését. A kiküldött könyvek számát gyarapította a Keleti tanulmányok 13. kötete, amelyet 104 cserepartnerünknek juttattunk el, valamint Az MTA Kézirattárának Katalógusai 23. kötete, amelyet 80 külföldi partnerünknek küldtünk ki.

Az év folyamán megkezdtük az 1950 óta felhalmozódott akadémiai kiadású könyvek leltározását. Leltárlista készült 1.072 cím, 3.100 kötetből (7681-8753 raktári számok). A leltárlista alapján elkészült 3 cserelista, amelyből az első kétöt már eljuttattuk 30 külföldi partnerünkhöz. Az igények alapján az első listáról 337 kötet került kiküldésre.

Nemzetközi kiadványcsere-forgalom 2007-ben (kötet, mikrofilmlap)

Kiadványfajta	Küldött		Érkezett	
	2006	2007	2006	2007
Könyv	568	1038	2704	2152
Periodika	4774	2356	1925	1761
Mikrofilm			5	2

Nemzetközi kiadványcsere

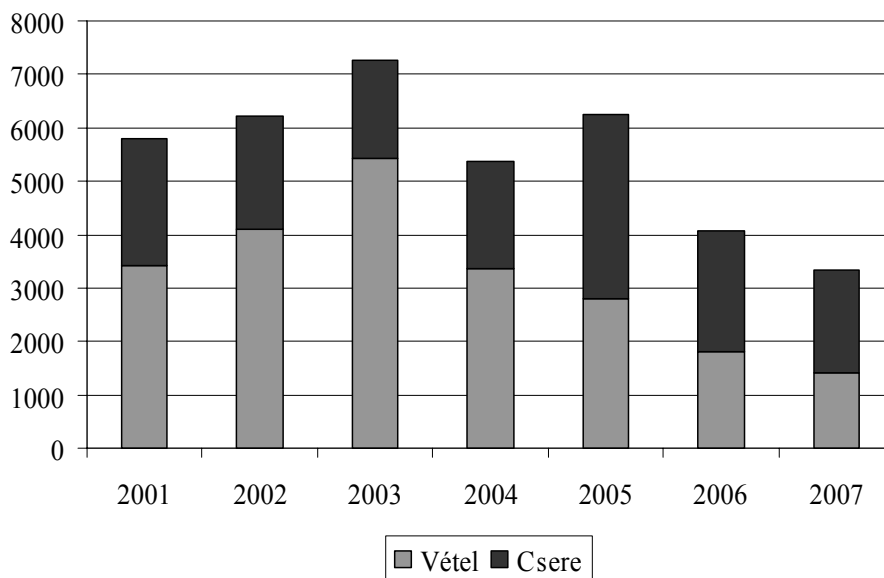
Cserekapcsolatok 2007-ben 71 állam 877 intézményével

Argentína 3	Finnország 23	Lengyelország 41	Románia 29
Ausztrália 8	Franciaország 41	Lettország 2	Spanyolország 55
Ausztria 35	Görögország 11	Libanon 1	Svájc 14
Azerbajdzsán 1	Hollandia 9	Litvánia 2	Svédország 12
Belgium 27	Horvátország 20	Luxemburg 1	Szerbia 14
Bosznia-	India 7	Macedónia 4	Szingapúr 1

Hercegovina 3	Irak 2	Málta 1	SzírIA 4
Brazília 3	Irán 3	Mexikó 1	Szlovákia 10
Bulgária 6	Írország 3	Moldávia 1	SzlovénIA 5
Chile 1	Izrael 10	Mongólia 1	Tádzsikisztán 1
Ciprus 1	Japán 51	Montenegró 1	Törökország 8
Costa Rica 1	JordánIA 1	Nagy-Britannia 33	Tunézia 2
Cseh Köztársaság 16	Kanada 8	Németország 116	Türkmenisztán 1
DánIA 9	Kazahsztán 1	NorvégIA 6	Új-Zéland 1
Dél-afrikai Közt. 2	Kína 3	Olaszország 85	Ukrajna 3
Egyiptom 2	Kolumbia 3	Oroszország 17	USA 69
Észtország 5	Koreai Köztársaság 2	Peru 1	Üzbegisztán 1
Fehéroroszország 1	Kuba 1	Portugália 7	Vatikán 3

Könyvvásárlás és csere aránya 2007-ben (kötet)

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Vétel	4 417	4 102	5 419	3 366	2 804	1 809	1 425
Csere	2 370	2 124	1 859	2 000	3 457	2 263	1 904

Folyóirat-vásárlás és csere aránya 2007-ben (kötet)

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Vétel	872	866	1 146	992	863	864	810
Csere	2 255	2 265	2 234	2 364	2 269	1 874	1 731

